

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

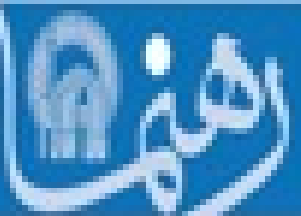
عمران

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

۶۴

انستاز قلمی و رسوا
موت قلمی و رسوا

جواد محسنی

تربیت دینی فرزندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رهنما ۶۴ (تربیت دینی فرزندان)

نویسنده:

جواد محدثی

ناشر چاپی:

انتشارات آستان قدس رضوی - به نشر

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	رهنما ۶۴ (تربیت دینی فرزندان)
۷	مشخصات کتاب
۸	اشاره
۱۱	پرسش ها
۱۳	سرآغاز
۱۵	بهره گیری از نیروی محبت
۱۶	ایجاد محبت
۱۹	نقش داستان
۱۹	زیارت
۲۱	رهنمودهای دین
۲۱	مقدمه
۲۲	۱. نام نیک
۲۲	۲. تکریم فرزندان
۲۳	۳. برخورد عادلانه
۲۴	۴. پاسخ دادن به سلام
۲۴	۵. خطاب شایسته
۲۶	والدین؛ الگوی رفتار
۲۷	آموزش عملی
۲۹	خانواده الگو
۳۴	الگوهای زنده
۳۴	چند نمونه از رفتارهای الگویی
۳۷	یاد اهل بیت علیهم السلام
۳۹	پرورش عشق به اهل بیت علیهم السلام

۴۰ ..... محبت دوجانبه

۴۲ ..... تعظیم شعائر

۴۳ ..... مراسم سُرور

۴۵ ..... از حضرت سجاد

۴۶ ..... برای مطالعه بیشتر

۴۷ ..... درباره مرکز

رهنما ۶۴ (تربیت دینی فرزندان)

مشخصات کتاب

سرشناسه : محدثی، جواد، ۱۳۳۱ -

عنوان و نام پدیدآور : تربیت دینی فرزندان/ نویسنده جواد محدثی؛ به سفارش آستان قدس رضوی، معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی.

مشخصات نشر : مشهد: انتشارات قدس رضوی، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری : ۶۰ص. ۱۱×۱۷س م.

فروست : رهنما؛ ۶۴.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۴۳-۴۸-۲

وضعیت فهرست نویسی : فیا

یادداشت : کتابنامه .

موضوع : تربیت خانوادگی -- جنبه های مذهبی -- اسلام

شناسه افزوده : آستان قدس رضوی. معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی

شناسه افزوده : موسسه انتشاراتی قدس رضوی

رده بندی کنگره : BP۲۵۳/۴م ۲۴ ۱۳۹۱

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۶۴۴

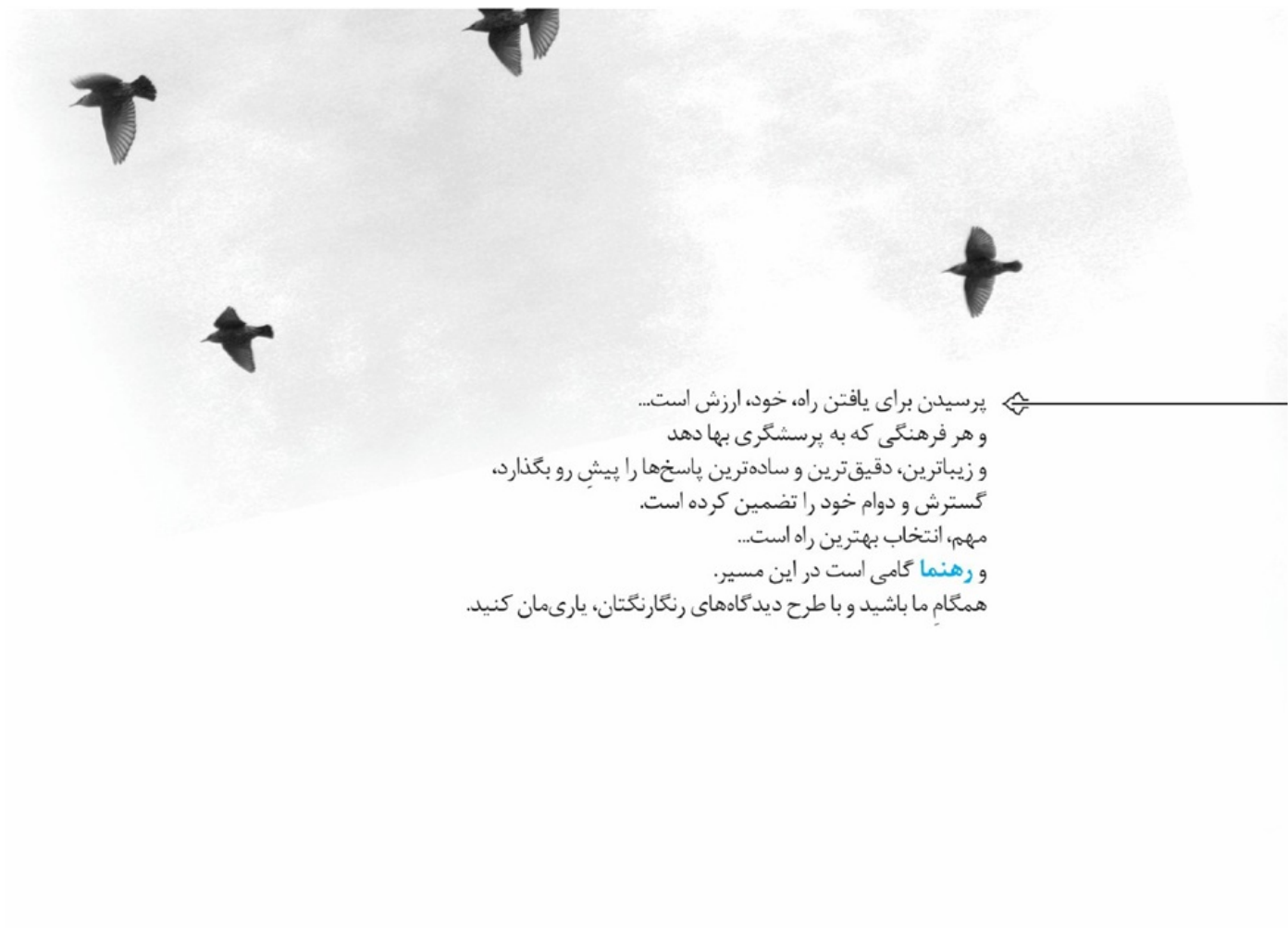
شماره کتابشناسی ملی : ۲۸۲۸۵۶۱

تربیت دینی فرزندان

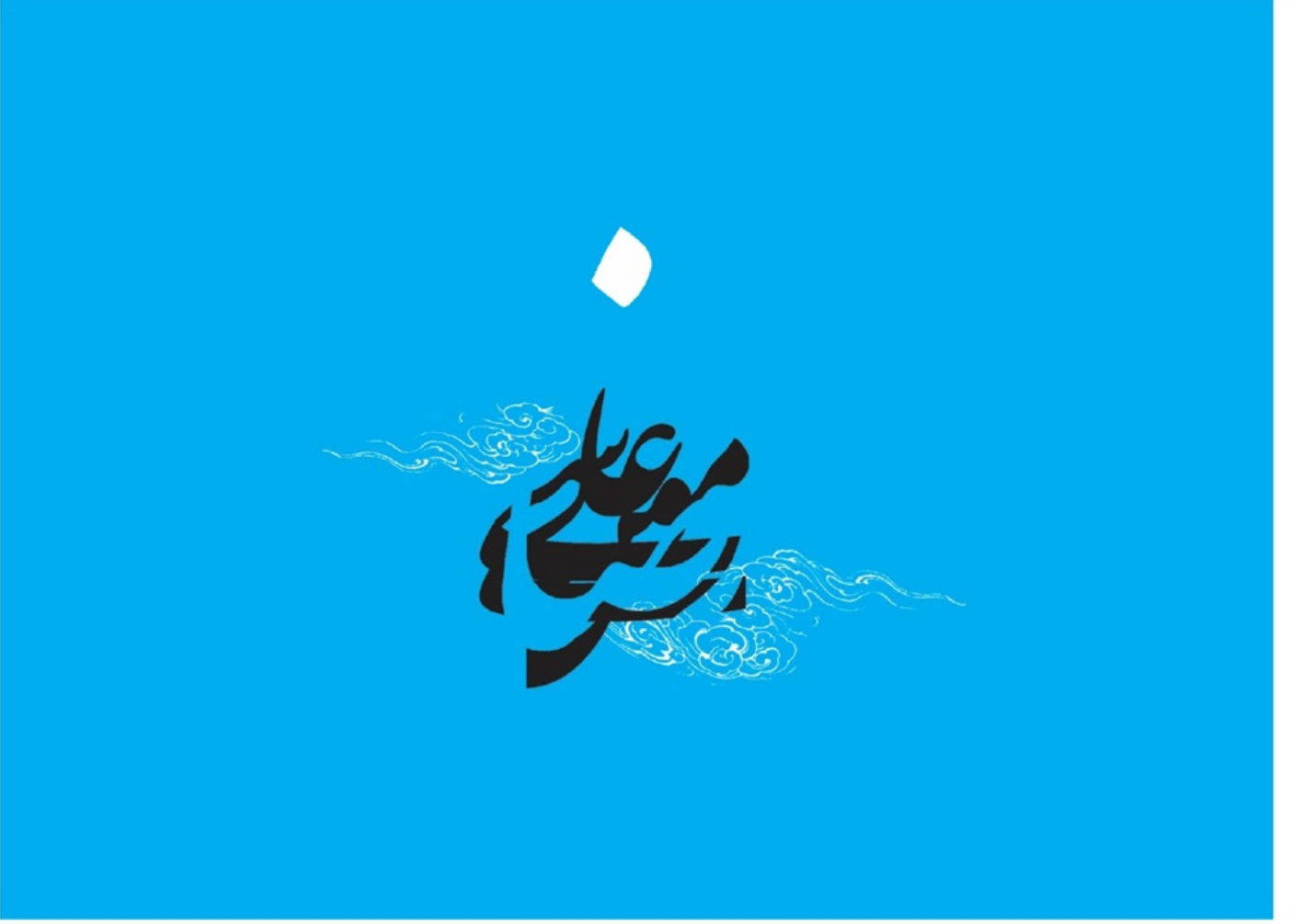
ص: ۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پرسیدن برای یافتن راه، خود، ارزش است...
و هر فرهنگی که به پرسشگری بها دهد
و زیباترین، دقیق‌ترین و ساده‌ترین پاسخ‌ها را پیش رو بگذارد،
گسترش و دوام خود را تضمین کرده است.
مهم، انتخاب بهترین راه است...
و **ره‌نما** گامی است در این مسیر.
همگام ما باشید و با طرح دیدگاه‌های رنگارنگتان، یاری‌مان کنید.

پاسخ پرسش‌های زیر را می‌توانید در این نوشته بیابید:

؟ معجزهٔ محبت را چرا و چگونه در رفتار خود با فرزند، به کار بگیریم؟

؟ رهنمودهای اسلام در باب خطاب شایسته و نام نیک و پاسخ به سلام و... چیست؟

؟ جوان ما، در بُعد عملی، چگونه از الگوهای بیرونی تأثیر می‌پذیرد؟

؟ چه کنیم که الگوهای رفتاری فرزند، پدر و مادر خود او باشند؟

؟ چند نمونهٔ عملی و کاربردی برای الگودهی اولیا به جوان ذکر کنید.

؟ شیفتگی جوانان به اهل بیت چگونه حاصل می‌شود؟

تربیت دینی فرزندان، دغدغه اصلی و مهم خانواده های مسلمان و پدران و مادران مکتبی است.

این، تنها معلّمان و مربیان نیستند که وظیفه دارند نوجوانان و کودکان شما را با شخصیت و دین دار و پاک بار آورند و استعداد های فکری و هنری و اجتماعی آنان را بارور سازند؛ بلکه خود والدین هم در ایجاد روحیه خودباوری و خدا باوری و اعتماد به نفس و تقوا و عفاف و صدق و نوع دوستی و ایثار، مسئول اند.

باید «بدر باور» را در «زمین بارور» افشانند؛

باید «نهال ایمان» را در «بوستان جان» کاشت؛

و... این کار خود شما نیز هست.

تا شاهد شکفتن شکوفه صداقت و خلوص و خدمت، بر شاخسار وجود فرزندانان باشید.

فرصت ها گذران است: هم برای بچه ها و هم برای اولیا و مربیان. تا چشم بر هم زنیم، کودک

دیروز، نوجوان امروز می شود و نوجوان دیروز، به جوان برومند امروز تبدیل می شود... در این فاصله، ما برای آنان چه کرده ایم و کدام علم و ادب و تربیت و اخلاق را به «میراث» گذاشته ایم؟

کیفیت رفتار و برخورد شما با فرزندان، هر چه صاف تر و صمیمی تر و دلسوزانه تر باشد، موجب جلب اعتماد آنان می شود و توفیق تأثیرگذاری در فکر و روانشان افزوده می شود.

عمرها، فرصتِ «کاشتن» و «برداشتن» است.

آینده سازان نیز از رهگذر همین برنامه ها و مراقبت ها و تربیت ها به رشد و کمال می رسند.

اگر به «آبروی خویش» و «آینده فرزندان» علاقه مندیم، مسئله تربیت دینی آنان را نباید شوخی و ساده بگیریم.

و گرنه... مسئولیم!

آنچه می خوانید، نکاتی در تربیت دینی فرزندان، براساس رهنمودهای پیشوایان معصوم علیهم السلام است.

باشد که گامی در مسیر پدید آوردن نسلی مؤمن، به کار و به شمار آید.

ص: ۸

بهره‌گیری از نیروی محبت

نقش «محبت» را نمی‌توان نادیده گرفت.

عشق و علاقه، هم قوام بخش زندگی است، هم جهت‌دهنده تلاش‌ها و هم ایجادکننده انگیزه و رغبت. هم در بزرگسالان چنین است، هم در جوانان و کودکان.

از این رو، در تربیت دینی کودکان می‌توان با معرفی الگوهای شایسته، هم حس قهرمان‌دوستی و الگوگرایی آنان را تأمین کرد و هم به طور غیرمستقیم آنان را در مسیر ارزش‌های اخلاقی و کمالات انسانی قرار داد.

یکی از این مجموعه الگوها و قهرمان‌ها اهل بیت‌اند. خاندان پاک پیامبر چرا نباید به صورت الگو و نمونه در جهات علمی، اخلاقی، سیاسی، عاطفی، جهاد، صبر، ایثار و نوع دوستی، برای بچه‌های ما مطرح باشند؟ مگر از قهرمان‌های دیگر چه کم دارند؟

ص: ۹

حضرت رسول صلی الله علیه و آله در کلامی توصیه فرموده اند که فرزندان را با محبت من و محبت خاندان من و با عشق به قرآن، تربیت و ادب کنید: «أَدَّبُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَىٰ حُبِّي وَ حُبِّ أَهْلِ بَيْتِي وَ الْقُرْآنِ» (۱) در عمل به این سفارش نبوی چه کرده ایم؟ راه و روش آن چیست؟ چگونه می توان فرزندان را تربیت کرد که دوستدار خاندان رسالت و شیفته اهل بیت باشند و از این دلدادگی و علاقه، در بهسازی اخلاقی و رفتاری خویش سود ببرند؟ (۲)

باز هم حدیثی زیبا، این بار از امام صادق علیه السلام: «رحمت خدا بر کسی که ما را در نظر مردم محبوب گرداند؛ نه آن که منفور سازد.»
«رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا حَبَّبَنَا إِلَى النَّاسِ وَ لَمْ يَغْضُنَا إِلَيْهِمْ» (۳)

ص: ۱۰

۱- . احقاق الحق، ج ۱۸، ص ۴۹۸.

۲- . در این زمینه به کتاب عشق برتر از نویسنده مراجعه کنید.

۳- . بحار الانوار، ج ۷۵، ص ۳۴۸.

نقل کرده اند که هر کس با پیامبر خدا صلی الله علیه و اله از روی معرفت و شناخت، نشست و برخاست می کرد، محبت وی در دلش می افتاد. این، نشان دهنده تأثیر معرفت در پیدایش محبت است. محبت، گاهی از مرحله سطحی و ساده شروع می شود و به تدریج، عمیق تر و جدی تر و ریشه دارتر و آگاهانه تر می شود.

پس، باید اهل بیت علیهم السلام را به کودکان شناساند.

گرچه نظام آموزشی و مدرسه و معلم و صداوسیما و مطبوعات و... این وظیفه را دارند، پدر و مادر هم بدون وظیفه نیستند. البته که شرط این توانایی بر شناساندن، شناختن است و هرچه والدین، شناخت بیشتری از اولیای الهی و خاندان عصمت داشته باشند، بهتر می توانند آن معرفت را منتقل سازند.

ص: ۱۱

نقش داستان

کودکان شیفته قصه و حکایت اند. آنان از داستان الگو می گیرند و مهر و محبت قهرمان های قصه ها بر دلشان می نشیند و رابطه عاطفی و اثرپذیری از آن پیدا می کنند. چرا در قصه گویی برای بچه ها، از داستان های پیامبران و امامان و اصحاب پیامبر و امام زادگان و چهره های بارز و شاخص دینی استفاده نکنیم؟

پس، حکایت و داستان از زندگی اهل بیت علیهم السلام هم می تواند یک راه باشد.

زیارت

اغلب چنین است که «دیدار» به «دوستی» می انجامد؛ یعنی «زیارت» محبت می آورد.

از این رو، بردن کودکان به زیارتگاه ها، هم زمینه آشنایی را فراهم می آورد، هم محبت آور است و هم حس روحانی و معنوی خاصی به آنان منتقل می کند. برای بیشتر کودکان، زیارت

ص: ۱۳

مشهد یا مرقد حضرت امام، خاطره انگیز است.

پس، از راه زیارت رفتن، زیارت بردن، انس با حرم های مطهر و تشریف به آستان بوسی اهل بیت عصمت علیهم السلام می توان بین کودکان و آن الگوهای کمال و فضیلت، رابطه قلبی و عشق و ارادت برقرار کرد. تأثیر درازمدت این گونه «سفرهای زیارتی» بسیار است؛ بخصوص اگر با برنامه ریزی و توجیه و هدایت و آموزش همراه باشد.

از این رو، باید چشم فرزندانمان بارها و بارها به صحن و سرا و حرم و مرقد اهل بیت علیهم السلام بخورد. خاضعانه وارد حرم ها شوند، نماز و زیارت نامه بخوانند، حالت روحانی زائران را ببینند، عشق ها و علاقه های زوَارِ دیگر را با چشم تماشا کنند.

این ها سبب روییدنِ نهال محبت اهل بیت علیهم السلام در دل ها می شود و این محبت، نقش خود را در اصلاح اخلاق ایفا خواهد کرد.

هر کس دوست دارد در کانون توجه قرار گیرد، نزد دیگران محبوبیت و مقبولیت داشته

باشد و او را فردی شایسته احترام و تکریم بشمارند. این خصلت و روحیه، نزد جوانان بیشتر است؛ چراکه در این دوران، پایه های «شخصیت اجتماعی» آنان گذاشته می شود و می خواهند در جامعه «ابراز وجود» کنند و دوست دارند که دیگران، وجود آنان را در میان خود به عنوان افرادی ارزشمند، مؤثر، توانا و لایق، به رسمیت بشناسند.

رهنمودهای دین

مقدمه

توصیه هایی که در متون دینی و آموزش های اهل بیت علیهم السلام دیده می شود، همه، نشانگر عنایت به این موضوع مهم و توجه دادن والدین به آن در تربیت فرزندان است. به برخی از این جلوه ها توجه کنید:

ص: ۱۵

۱. نام نیک

توصیه کرده اند که برای فرزندان خویش، نام نیکو انتخاب کنید و در حدیث است: «از جمله حقوق فرزند بر پدرش، آن است که نام نیک برای او بگذارد.»^(۱)

تأثیر نام زیبا و پرمحتوا در شخصیت دادن به فرزند، انکارناپذیر است.

۲. تکریم فرزندان

به عنوان دستورالعملی اخلاقی و رفتاری، توصیه کرده اند که به فرزندان خود احترام کنید. از جمله، این سخن حضرت رسول صلی الله علیه و آله که فرمود: «اَكْرِمُوا اولَادَكُمْ وَ أَحْسِنُوا آدَابَهُمْ.» (= به فرزندانان احترام بگذارید و آنان را نیکو تربیت کنید.)^(۲)

ص: ۱۶

۱- . مستدرک وسائل الشیعه، ج ۲، ص ۶۲۵.

۲- . مکارم الاخلاق، ص ۱۱۵.

هیچ کس، از جمله جوانان را نباید تحقیر کرد و با تحقیر خطاب نمود. باز هم از توصیه های آن حضرت است: «هیچ مسلمانی را تحقیر مکن و کوچک م شمار؛ چراکه کوچک آنان نزد خداوند، بزرگ است.» اگر این مسلمان، جوان جامعه باشد، شایسته تر به تکریم و پرهیز از تحقیر است.

۳. برخورد عادلانه

روحیه جوان، حساس و زودرنج است و برخورد تبعیض آمیز را بر نمی تابد و آن را توهینی به خویش می پندارد.

رسول خدا صلی الله علیه و اله توصیه فرموده است که بین فرزندانان به عدالت رفتار کنید: «إِعْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ» (۱) عدالت در رفتار، عبارت از برخورد احترام آمیز و تکریم شخصیت جوانان است.

ص: ۱۷

۱- . بحار الانوار، ج ۱۰۴، ص ۹۲.

۴. پاسخ دادن به سلام

جواب سلام واجب است و نشانه احترام به دیگری است. البته برتر از آن، پیش دستی کردن در سلام است. در سیره حضرت رسول صلی الله علیه و اله نقل کرده اند که در سلام کردن به دیگران سبقت می جستند و می فرمودند: «تا زنده ام، سلام بر کودکان را ترک نمی کنم؛ تا پس از من به عنوان یک سنت باقی بماند.»

۵. خطاب شایسته

نحوه برخورد و صدازدن و اسم بُردن، هم نشان دهنده شخصیت فرد است و هم در تکریم شخصیت یا تحقیر شخصیت طرف مقابل نقش دارد. در سیره اخلاقی پیامبر اسلام صلی اله علیه و اله آمده است که ایشان اشخاص را با بهترین نام ها می خواندند و برای برخی، لقب خوب می گذاشتند و نام های زشت اشخاص و شهرها و... را عوض می کردند. دعوت با بهترین نام و محبوب ترین

لقب، احترام به شخصیت افراد است و طرف مقابل را هم بیشتر جذب می کند.

از حضرت علی علیه السلام نقل است: «أَجْمِلُوا فِي الْخِطَابِ تَسْمَعُوا جَمِيلَ الْجَوَابِ» (= دیگران را زیبا و شایسته صدا بزنید، تا جواب پسندیده و زیبا بشنوید.)^(۱)

براساس تربیت دینی، انتظار می رود که:

جوانان و نوجوانان چیزی به نام «ادب» را آموخته باشند؛

در راه رفتن، از پدر یا استاد خویش سبقت نگیرند؛

به احترام آنان از جای برخیزند؛

رفتارشان با والدین مؤدبانه باشد و نه از روی پرخاشگری و بی حرمتی و قدرشناسی و بی اعتنائی؛

ص: ۱۹

۱- غررالحکم، ج ۱، ص ۱۳۹.

در کارها و مشکلات، بازوی پدر و مادر پیر و تکیه گاه آنان باشند؛

از هر گونه تمرد، مخالفت، عصیان و تخلف از دستور و رنجاندن آنان پرهیز کنند

و کارهایی از این قبیل.

والدین؛ الگوی رفتار

جوانان در سنین و موقعیتی اند که در رفتارشان دنبال «الگوهای بیرونی» اند: چه پدر و مادر باشد، چه معلم و مربی، چه برادر و خواهر بزرگ تر؛ چه چهره های محبوب و قهرمانان مطرح در جامعه.

اگر بزرگ ترها از این بُعد الگویی خود غفلت کنند، چه بسا تأثیر مخرب و منفی بر فرزندان خود بگذارند. اگر به آن توجه کنند، می توانند فضایل اخلاقی را در وجودشان نهادینه کنند و رشد دهند.

ص: ۲۰

«احترام به بزرگ ترها» و مراعات ادب و احترام و حرف شنوی از پیش کسوتان، وقتی از سوی والدین به وقوع پیوندد، فرزندان هم از آنان یاد می گیرند. هرچند ممکن است نحوه رفتار آنان برای نوجوانان و جوانان، چندان جاذبه ای نداشته باشد تا بخواهند تقلید و الگوبرداری کنند؛ اما اگر بناست که این خصلت و رفتار، در جایی نمود پیدا کند و جوانان با رفتارهای به خصوصی که «تجسم فضیلت» است، آشنا شوند و تأثیر بپذیرند، ناچار در این گونه مواقع است که با چشم خود می بینند، آنچه در تعلیمات و تبلیغات می شنوند.

به این حدیث زیبا توجه کنید:

امام علی علیه السلام به والدین در زمینه نحوه برخورد خوب و احترام آمیز با بزرگ ترها و تأثیر آن بر نوجوانان و فرزندان، این گونه توصیه می کنند: «وَقَرُّوا كِبَارَكُمْ، يَوْقَرُكُمْ صِغَارُكُمْ.» (= به بزرگان خودتان

احترام کنید، تا کوچک ترهای شما هم به شما احترام کنند.(۱)

اگر پدر و مادر، به نماز اول وقت و سرزدن به فامیل و رسیدگی به نیازهای بستگان محروم، مقید باشند، فرزندان را هم با فرهنگ اهتمام به نماز و صلۀرحم و احسان و انفاق، بار می آورند.

اگر بزرگ ترها، در سخن گفتن، صداکردن، جواب دادن، درخواست کردن و... رعایت متانت و ادب کنند، ادب در گفتار و رفتار را هم می توانند عملاً به جوانان و فرزندان خود بیاموزند.

از یاد نبریم که همه حرکات و سکنات ما، در شکل گیری شخصیت فرزندانمان مؤثر است.

بکوشیم تا الگوی خوبی برای جوانانمان باشیم.

ص: ۲۲

۱- غررالحکم، چاپ دانشگاه، ح ۱۰۰۶۹.

باید سراغ «خانواده الگو» رفت و در پی «معیار» بود.

برای ما، پیروان «قرآن و عترت»، الگوهای مکتبی فراوان است.

شاخص ترین الگو، «اهل بیت علیهم السلام» است.

پیامبر عزیز ما، در کنار قرآن، «عترت» را قرار داده و از آن به عنوان عدل قرآن و همتای تفکیک ناپذیر کتاب خدا یاد کرده اند.

نگاه ما به این خاندان، نه تنها به عنوان برگزیدگان الهی و معصوم از خطا و گناه و محبوب عرشیان و فرشتگان، بلکه به عنوان شاخص «چگونه بودن» و «چگونه زیستن» و الگوی عمل و رفتار است. «تمسک به اهل بیت» که در روایات بسیاری آمده است، هم در جنبه سیاسی و اجتماعی و ولایت است، هم در زمینه مسائل اخلاقی، رفتاری و الگوگیری.

پیامبر خدا صلی الله علیه و اله رستگاری را در سایه تمسک به عترت می دانند و می فرمایند: «من تمسک بعترتی من بغدی، کان من الفائزین» (= هر کس پس از من به عترت من تمسک بجوید، از رستگاران خواهد بود.) (۱)

در حدیث دیگری فرمودند: «یا علی، شما حجت خدا بر مردمانید؛ هر کس به شما تمسک جوید، هدایت شده و هر کس شما را رها کند، گمراه شود.» (۲)

پس برای «مشق زندگی» باید از این «سرمشق»ها آموخت و آنان را معیار قرار داد.

عترت، خانواده ای الگوست که در علم، ایمان، تربیت، ایثار، نوع دوستی، عبادت، معاشرت شایسته، یتیم نوازی، مهرورزی به انسان ها، انفاق خالصانه، ادب و نیز احترام، برای همه ما سرمشق است.

ص: ۲۵

۱- . کفایهاالأثر، ص ۲۲.

۲- . امالی شیخ مفید، ص ۱۱۰.

سورة «هل أتى» در شأن کدام خانواده و در ستایش کدام عمل نازل شد؟

می دانیم که وقتی حسین بن علی علیه السلام در کودکی مریض شدند، پدر و مادرشان یعنی علی مرتضی علیه السلام و فاطمه زهرا سلام الله علیها نذر کردند که اگر شفا یابد، سه روز روزه بگیرند. فضّه نیز که خدمتگزار آن خانه بود، در این نذر شرکت کرد. نقل است که حسن و حسین علیهما السلام نیز به شکرانه قبول نذر، روزه گرفتند. چند قرص نان برای افطار فراهم شد.

روز اول هنگام غروب، بینوایی مستمند به در آن خانه آمد و عرض حاجت کرد: نان را به او دادند و با آب خالی افطار کردند. روز دوم، یتیمی آمد و اظهار نیاز کرد: نان افطار را به او دادند. روز سوم اسیری مراجعه کرد و غذا خواست: افراد خانواده نان افطار را به او دادند و با آب افطار کردند.

این یعنی ارائه تابلویی از ایثار و گذشت و انفاق در راه خدا؛ یعنی تربیتی براساس محبت

به دیگران و مهرورزی به نیازمندان.

سزاوار است در هنرنمایی معنوی خدا عزوجل در تابلوی رفتار عترت بنگریم و از آنان الگو بگیریم.

خانواده ای بسازیم: مطیع خدا، دوستدار مردم، همدرد با جامعه و همسو با اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام.

فرزندانی تربیت کنیم: الهی، ولایی، قرآنی، ایثاری و ارزشی.

و الگویی ارائه دهیم: نه با گفتار و نوشتار، بلکه با عمل و رفتار.

و بدانیم که:

«عمل»، تنها زبانی است که نیاز به «مترجم» ندارد و همه آن را می فهمند و پیام آن را در می یابند.

پس با «زبان عمل» دعوت کنیم... .

ص: ۲۷

الگوهای زنده

بیشترین تأثیرپذیری ما از الگوها، در «جهات عملی» آنان است؛ یعنی خصوصیات اخلاقی و ویژگی‌های رفتاری و آنچه محسوس و تبعیت بردار و پیروی کردنی باشد.

الگوها، هرچه متعالی‌تر باشند، دامنهٔ اثرگذاری وسیع‌تر و عمق آن بیشتر است؛ به شرط آنکه راه این «الگوسازی» را بدانیم.

چند نمونه از رفتارهای الگویی

برای اینکه در همین موضوع هم کلی‌گویی نکرده باشیم، نمونه می‌آوریم:

۱. امام امت قدس سره که برای جامعهٔ ما شناخته شده و محبوب است و حتی جملات او به عنوان کلمات قصار، تابلو می‌شود، از شخصیت‌های اثرگذار و الگوست. ذکر نمونه‌هایی از سیرهٔ اخلاقی و ویژگی‌های برخورد او، مؤثر است

ص: ۲۸

تصویر امام در حالتی که ضریح حرم مطهر حضرت معصومه علیها السلام را می بوسد، به شیفتگان نوعی آموزش ادب و محبت به کریمه اهل بیت علیهم السلام است.

یاران و نزدیکان امام امت نقل می کنند که حضرت امام در سال های متمادی که در نجف بودند، هر شب به زیارت امیرالمؤمنین علیه السلام مشرف می شدند و «زیارت جامعه» می خواندند و این زیارت پیوسته به نحوی عرض ادب و تجدید عهد و پیمان با مولا بود و حتی در دوران های بحرانی عراق و آشفتگی اوضاع هم این زیارت را ترک نمی کردند.

فیلم نماز و قرآن خواندن امام حتی در روزهای آخر عمرش، وقتی از سیما یا با نوارهای ویدئویی پخش می شود، به علاقه مندان حضرتش می آموزد و الهام می دهد که تعبد به وظایف شرعی و انس با قرآن کریم و تلاوت کلام الله، کارهای مثبت و سودمند در زندگی انسانی مکتبی و شیعی است.

۲. علامه طباطبایی قدس سره را همه می شناسیم: مفسر بزرگ قرآن، فیلسوف برجسته و چهره ای

اخلاقی و علمی و عرفانی. در حالات علامه نوشته اند که وقتی روزه بود، هنگام افطار، اولین کاری که می کرد، تشرّف به حرم مطهر حضرت معصومه علیها السلام بود و درواقع، روزه خویش را با بوسه بر ضریح مقدّس افطار می کرد. این حرکت، الهام بخش عشق ورزی به ساحت اهل بیت علیهم السلام است.

یا وقتی تابستان ها به مشهد مقدس مشرف می شد، با اینکه از او تقاضا می کردند برای استراحت، در اطراف مشهد و جاهای خوش آب و هوا اقامت کند، نمی پذیرفت و می فرمود: «ما از پناه امام هشتم جای دیگر نمی رویم.» با توجه به جایگاه والای علامه در دل ها و دیده ها، آگاهی از این گونه خصوصیات، در جذب جوانان به معنویات بسیار سودمند است.

۳. علامه امینی قدس سره ، مؤلف کتاب جهانی الغدیر که از دلباختگان و شیفتگان حضرت امیر علیه السلام بود، هنگام زیارت حرم حضرت علی علیه السلام حالت خاصی داشت: شور و حال و گریه و التهاب و نجوای عاشقانه و چشم های پُر اشک او، همه زوّار را مجذوب می ساخت و در سیمای

علامه امینی نشانه های عاشقی شیدا و محبّ واقعی اهل بیت علیهم السلام را می دیدند.

یاد اهل بیت علیهم السلام

ذکر چنین نمونه هایی از خضوع در برابر عترت پاک پیامبر، در دل های مستعد اثر می گذارد و هر کدام، درسی از ادب و عشق به اولیاءالله است.

مهم آن است که با ذکر این گونه سیره های رفتاری از بزرگان دین و چهره های سرشناس و قهرمان و الگو، به ویژه آنان که در چشم و نگاه و نظر نوجوانان و جوانان محبوبیت دارند، بتوانیم بذریعۀ محبت اهل بیت را در دل فرزندان خویش بکاریم و بارور سازیم و از این محبت، در مسیر حفظ تعادل و سلامت فکری و روحی آنان بهره بگیریم. عشق به خاندان رسالت، در نهاد و فطرت و سرشت ما و فرزندان ما وجود دارد. باید آن را شکوفاتر و ثمربخش تر کنیم.

ص: ۳۱

برای بیمه کردن دل و اندیشه فرزندان، یکی از راه‌ها پیوند دادن آنان با اهل بیت است؛ به عنوان الگوهای دوست داشتنی، قابل تبعیت و شایسته اسوه‌گیری.

«تربیت ولایی» مسئولیت همه والدین و مربیان است. در پرورش نسلی «دوستدار آل محمد» بهره‌گیری از عنصر عشق و محبت، ضروری است. در گذشته، از شیوه‌هایی همچون بیان حکایات شیرین از زندگی امامان، معرفی الگوهای اهل بیتی، دیدار و زیارت مشاهد مشرفه و حرم‌ها یاد کردیم. در ادامه این مبحث، شیوه‌های کاربردی مطرح می‌شود:

«ذکر فضایل» یکی از راه‌های ایجاد علاقه است. اینکه معصومان چه شخصیت‌هایی اند و در پیشگاه خدا چه جایگاهی دارند و فضایلشان چیست و در نظام هستی و دنیا و آخرت، چه کارهایی از دستشان برمی‌آید، خودبه‌خود کشش به سوی این چهره‌های معنوی را پدید می‌آورد.

کودکان ما اگر بدانند که مورد محبت و علاقه‌ ائمه قرار دارند، به آنان شیفتگی پیدا خواهند کرد. هر انسانی دوست دارد محبوب دیگران باشد.

حضرت علی می فرماید: «ما دوستدارانمان را دوست داریم.» آیا اگر فرزندان ما که علاقه به این خاندان دارند، بدانند که این علاقه، دوجانبه است، محبتشان افزون تر خواهد شد؟

در حدیثی از قول امام زمان S نقل کرده اند که ما شیعیان خود را رها نکرده و از یاد نبرده ایم و به فکر آنان هستیم. (۱) وقتی شیعه ای این را بداند که مورد عنایت حضرت مهدی S است، او هم به حضرتش مهر بیشتری خواهد یافت.

ص: ۳۴

۱- «إِنَّا غَيْرُ مُهْمَلِينَ لِمَرَاعَاتِكُمْ وَ لَا نَاسِيْنَ لِذِكْرِكُمْ...»، بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۷۵.

پس، توجه دادن فرزندان به اینکه اهل بیت چقدر آنان را دوست دارند، از شیوه های دیگر ایجاد یا افزایش محبت است.

راستی، خود ما تا چه حد برای این دوستی و محبت، حساب باز کرده ایم و ارزش قائلیم؟

فرزندان ما تا چه حد، این ارزش گذاری را در اعمال و حالات و رفتار و روحیات ما می بینند؟

اگر تشویق و تحسین های ما، جایزه دادن و تقدیر کردن و محبت نشان دادن های ما به فرزندانمان به خاطر همین عشق پاک و علاقه مندی شان به اهل بیت باشد، یقیناً محبت آنان را خواهد افزود.

فضای زندگی ما باید اهل بیتی باشد. سایه مقدس نام و یاد آن عزیزان خدا بر سر و سرای ما باشد. نامشان ورد زبانمان و سخنان آویزه گوشمان و محبتشان در دلمان باشد، تا این فضای روحی و تربیتی، کودکانی دوستدار خاندان رسالت بار آورد

ص: ۳۵

بالاخره... کودکان باید این عشق‌ها را در جایی و کسی ببینند تا بیاموزند.

و چه کس بهتر از پدر و مادر و معلم و مربی؟ و کجا بهتر از خانه و مدرسه؟

تعظیم شعائر

تربیت ولایی فرزندان، در سایه برخی سنن مذهبی و آداب و رسوم ریشه دار و نشئت گرفته از آموزه های اولیای دین، تضمینی بر سلامت روحی و کمال تربیتی آنان است.

ماه محرم، یکی از بهترین فرصت هایی است که می تواند باورهای مذهبی و گرایش های دینی را عمق بخشد و پیوند فرزندان ما را با «عترت»، استوارتر و ریشه دارتر سازد.

تعظیم شعائر که قرآن هم به آن سفارش کرده است، در هر زمان و موقعیتی به گونه ای است: در ایام محرم، با پُرشور نگه داشتن محافل حسینی و سنن عاشورایی است، تا دل ها از اهل بیت بیگانه نشود و میان نسل نو و حماسه عاشورا و مکتب کربلا،

گسست پیش نیاید.

تعظیم شعائر، باید از روش و رفتار بزرگان به نسل جدید سرایت کند. پیشقدم شدن والدین و مربیان در گرامی داشتن مناسبت های دینی، به فرزندان هم همین تکریم و ارج نهادن را می آموزد و این فرهنگ را به آنان منتقل می سازد.

شرکت کردن والدین در این مجالس و شرکت دادن کودکان و نوجوانان در آن ها و تلاش برای جاذبه دار ساختن چنین شعائر و مراسمی برای این قشر، عُلقه ها و پیوندهای عاطفی و معنوی با اهل بیت و مفاهیم دینی را افزایش می دهد.

مراسم سُروَر

در تکریم مناسبت های دینی، تنها به ایام عزا و وَفَیَات نباید نگریم. در مناسبت های شاد هم باید با اهل بیت همدلی کرد و به احیای آن مراسم پرداخت؛ چون به صفای

ص: ۳۷

روحی و شادابی زندگی کمک می کند.

در این میان، سال نو و فرارسیدن بهار، جاذبه ای فراگیرتر دارد. وقتی عیدی می دهیم، به توصیه دینی «ادخال سرور» عمل کرده ایم و چون به دید و بازدید اقوام و بستگان دور و نزدیک و دست بوسی بزرگ ترها می رویم، به احیای برنامه «صله رحم» پرداخته ایم که توصیه قرآن و سفارش امامان است.

«حیات طیبه» تنها در بهشت جاودان نیست؛ در همین دنیا هم می توان به آن رسید، به شرط آنکه «خداجویی» و «کمال طلبی» بر زندگی های ما و فرزندانمان سایه افکننده باشد و توانسته باشیم زندگی اولیای الهی و عترت پیامبر و امامان معصوم را سرمشق خود سازیم و به عنوان «الگو» به فرزندانمان بشناسانیم.

«بهار دین» در سایه محبت و معرفت و اطاعت از اهل بیت است.

«بهار دل» در گرو پاک ساختن زندگی از بدی ها و تطهیر قلوب از کینه ها و حسد ها و

ص: ۳۸

بداندیشی هاست.

باشد که هم بهار دینمان پُرطراوت باشد، هم بهار دلمان پُرشکوفه و شادی.

از حضرت سجاد

در پایان، توجه خوانندگان ارجمند را به دعای ۲۴ و ۲۵ صحیفه سجادیه از امام زین العابدین جلب می‌کنم. ایشان در قالب دعا، آموزه‌های مهم و سودمندی درباره‌ی تعامل شایسته میان والدین و فرزندان و صفات خوبی که فرزندان باید داشته باشند، مطرح فرموده‌اند.

در جمله‌ای از دعای ۲۵ آمده است: «وَأَصِحَّ لِي أَوْلَادِيهِمْ وَأَدْيَانُهُمْ وَأَخْلَاقُهُمْ...» (= خداوندا، بدن و دین و اخلاق فرزندانم را سالم و صحیح بگردان).

این نشان می‌دهد که سلامت جسمی، سلامت فکری و اعتقادی و نیز سلامت

ص: ۳۹

اخلاقی و رفتاری، هر سه مهم است و پدر و مادر در تربیت فرزندان بر این سه محور باید تکیه داشته باشند.

به امید توفیق برای داشتن کانون خانواده ای گرم و با صفا و فرزندانی با ادب و با ایمان و مفید.

برای مطالعه بیشتر

۱. عشق برتر، جواد محدثی، قم: بوستان کتاب.

۲. حقوق فرزندان در مکتب اهل بیت، محمدجواد مروجی طبسی، قم: بوستان کتاب.

۳. راه رشد، محی الدین حائری شیرازی، قم: دارالصالحین.

ص: ۴۰

بسمه تعالی

هَلْ يَشْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ ه. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
  ۲. ارتباط با مراکز هم سو
  ۳. پرهیز از موازی کاری
  ۴. صرفا ارائه محتوای علمی
  ۵. ذکر منابع نشر
- بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه
۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی
۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و ...
۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...
۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com
۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ...
۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی
۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...
۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)
۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)
۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و ... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نمایم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

